

Metodika sociální práce v sociálním bydlení

MAGISTRÁT MĚSTA CHOMUTOVA, ODBOR SOCIÁLNÍCH VĚCÍ,
ODDĚLENÍ TERÉNNÍ SOCIÁLNÍ PRÁCE
FIALOVÁ PETRA, DIS.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Název projektu: **Pilotní ověření implementace systému sociálního bydlení na lokální úrovni v Chomutově.**

Registrační číslo projektu: CZ.03.2.63/0.0/0.0/16_128/0006193.

Projekt je spolufinancován z Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost.

Tato metodika byla schválena usnesením Rady statutárního města Chomutova č. 896/18, ze dne 29. 10. 2018.

Obsah

METODIKA SOCIÁLNÍ PRÁCE V SOCIÁLNÍM BYDLENÍ	3
1 Výkon sociální práce s klienty sociálního bydlení.....	3
2 Cílová skupina.....	3
3 Vstup do systému sociálního bydlení.....	5
4 Prvotní kontakt mezi klientem a sociálním pracovníkem	5
4.1 Podmínka spolupráce se sociálním pracovníkem.....	6
5 Sociální šetření	6
5.1 Příprava na sociální šetření	6
6 Systém hodnocení žádosti o sociální byt.....	7
6.1 Hodnotící komise.....	7
7 Principy Housing First.....	7
8 Přímá podpora sociálního pracovníka	8
9 Udržení sociálního bytu jeho nájemci	9
9.1 Zvýšení příjmů domácností	9
9.1.1 Mobilizace neformálních zdrojů podpory	9
9.1.2 Uplatnění nároků v rámci systému sociálního bydlení.....	9
9.1.3 Sociální pracovník.....	9
10 Kompetence	10
10.1 Podpora klienta při zajištění vybavení domácnosti.....	10
11 Individuální plánování	10
11.1 Kritéria individuálního plánu	11
12 Spisová dokumentace.....	11
13 Ukončení spolupráce s uživatelem sociálního bytu	12
14 Přílohy:.....	13
14.1 Příloha č. 1: Dohoda o výkonu sociální práce.....	13
14.2 Příloha č. 2: Žádost o sociální byt	15
14.3 Příloha č. 3: Záznam ze sociálního šetření.....	20

METODIKA SOCIÁLNÍ PRÁCE V SOCIÁLNÍM BYDLENÍ

Metodický materiál je určený pro postup práce s klientem sociálního bydlení od situace, kdy je klient v bytové nouzi nebo bez bydlení přes nastěhování do bytu s nájemní smlouvou až po opuštění sociálního bytu do komerčního či dostupného bytu. V metodice bude kladen důraz na způsoby práce s klientem ve fázi, kdy má přidělen sociální byt. Smyslem je vytvoření propracovaných postupů práce s klientem a rodinou, které v maximální možné míře přispějí k udržení bydlení a k rozvoji životní situace domácnosti umožňující omezení či úplné ukončení podpory sociálního pracovníka. Metodika sociální práce v rámci sociálního bydlení vychází z principů „Bydlení především“.

Metodika sociální práce v sociálním bydlení vzniká v rámci projektu: „*Pilotní ověření implementace systému sociálního bydlení na lokální úrovni v Chomutově*“.

1 Výkon sociální práce s klienty sociálního bydlení

Sociální pracovník je odpovědná osoba, která vykonává sociální práci na obecní úrovni ve výkonu samostatné působnosti města za účelem realizace projektu a splnění jeho cílů. Organizačně je součástí Odboru sociálních věcí Magistrátu města Chomutova. Sociální práci se pro tyto účely rozumí odborná činnost sociálního pracovníka splňující předpoklady pro výkon povolání podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Sociální práce je důležitým nástrojem pro sociální začleňování osob, kterým hrozí sociální vyloučení v oblasti bydlení, ať už v důsledku nepříznivé sociální události nebo z důvodu, že nejsou schopni řešit nepříznivou situaci spojenou s bydlením vlastními silami. Sociální práci se rozumí „odborná činnost profesionálních pracovníků ve prospěch lidí v sociální nouzi“.

Součástí sociální práce s klientem je individuální plánování vedoucí primárně k udržení bydlení a postupnému získání kompetencí k samostatnému bydlení, ve kterém nebude nutná a potřebná podpora sociálního pracovníka. Nedílnou součástí výkonu sociální práce bude spolupráce s institucemi podílejících se na řešení bytové nouze klienta (např. Úřad práce, Chomutovská bytová a.s., neziskové organizace atd.).

Sociální pracovník bude intenzivně vykonávat svoji činnost u rodin nebo jednotlivců, kteří dobrovolně vstoupili do systému sociálního bydlení.

2 Cílová skupina

Definice cílové skupiny osob, která má nárok na vstup do systému sociálního bydlení vychází z Evropské typologie bezdomovectví (ETHOS), neboli osob v bytové nouzi. Sleduje se také celkový poměr příjmů a výdajů osob, tzn., osoba, která společně s dalšími posuzovanými osobami vynakládá na bydlení více než 40 % svých započitatelných příjmů.

ETHOS – evropská typologie bezdomovectví a vyloučení z bydlení v prostředí ČR

Koncepční kategorie	Operační kategorie	Forma bydlení	Generická (druhovú) definice	Národní subkategorie	*
BEZ STŘECHY	1 Osoby přežívající venku	1.1 Veřejné prostory nebo venku (na ulici)	Osoby přežívající na ulici nebo ve veřejně přístupných prostorách bez možnosti ubytování	1.1.1 Osoby spící venku (např. ulice, pod mostem, nádraží, letiště, veřejné dopravní prostředky, kanály, jeskyně, odstavené vagony, stany, garáže, prádelny, sklepy a půdy domů, vraky aut)	b
	2 Osoby v noclehárně	2.1 Noclehárna	Osoby bez obvyklého bydliště, které využívají nízkoprahové noclehárny	2.1.1 Osoby v nízkoprahové noclehárně 2.1.2 Osoby sezonně užívací k přenocování prostory zařízení bez lůžek	b b
BEZ DOMOVA	3 Osoby v ubytovnách pro bezdomovce	3.1 Azylový dům pro bezdomovce	Osoby v azylových domech s krátkodobým ubytováním	3.1.1 Muži v azylovém domě 3.1.2 Ženy v azylovém domě 3.1.3 Matky s dětmi v azylovém domě 3.1.4 Otcové s dětmi v azylovém domě 3.1.5 Úplné rodiny v azylovém domě 3.1.6 Osoby v domě na půli cesty	b b b b b
		3.2 Přechodná ubytovna	Osoby ve veřejných ubytovnách s krátkodobým ubytováním, které nemají vlastní bydlení	3.2.1 Osoby ve veřejné komerční ubytovně (nemají jinou možnost bydlení) 3.2.2 Osoby v přístřeší po vystěhování z bytu	b b
		3.3 Přechodné podporované ubytování	Bezdomovci v přechodném bydlení se sociální podporou	3.3.1 Bydlení s podporou výslovně určené pro bezdomovce neexistuje	a
	4 Osoby v pobytových zařízeních pro ženy	4.1 Pobytové zařízení pro ženy	Ženy ubytované krátkodobě v zařízení z důvodu ohrožení domácím násilím	4.1.1 Ženy ohrožené domácím násilím pobývající na skryté adrese 4.1.2 Ženy ohrožené domácím násilím pobývající v azylovém domě	a a
	5 Osoby v ubytovnách pro imigranty	5.1 Přechodné bydlení (azylová zařízení pro žadatele o azyl)	Imigranti v přechodných ubytovnách z důvodu imigrace	5.1.1 Žadatelé o azyl v azylových zařízeních	a
		5.2 Ubytovny pro migrující pracovníky	Osoby v ubytovnách pro migrující pracovníky	5.2.1 Migrující pracovníci – cizinci ve veřejné komerční ubytovně (nemají jinou možnost bydlení)	a
	6 Osoby před opuštěním instituce	6.1 Věznice a vazební věznice	Bez možnosti bydlení po propuštění	6.1.1 Osoby před opuštěním věznice	a
		6.2 Zdravotnická zařízení	Zůstává déle z důvodu absence bydlení	6.2.1 Osoby před opuštěním zdravotnického zařízení	a
		6.3 Zařízení pro děti	Bez možnosti bydlení	6.3.1 Osoby před opuštěním dětské instituce 6.3.2 Osoby před opuštěním péstounské péče	
	7 Uživatelé dlouhodobější podpory	7.1 Pobytová péče pro starší bezdomovce	Senioři a osoby invalidní dlouhodobě ubytované v azylovém domě	7.1.1 Muži a ženy v seniorském věku nebo invalidé dlouhodobě ubytovaní v azylovém domě	b
		7.2 Podporované bydlení pro bývalé bezdomovce	Dlouhodobé bydlení s podporou pro bývalé bezdomovce	7.2.1 Bydlení s podporou výslovně určené pro bezdomovce neexistuje	a

NEJISTÉ BYDLENÍ	8 Osoby žijící v nejistém bydlení	8.1 Přechodné bydlení u příbuzných nebo přátel	Přechodné bydlení u příbuzných nebo přátel	8.1.1 Osoby přechodně bydlící u příbuzných nebo přátel (nemají jinou možnost bydlení) 8.1.2 Osoby v podnájmu (nemají jinou možnost bydlení)	a a
		8.2 Bydlení bez právního nároku	Bydlení bez právního nároku, nezákonné obsazení budovy	8.2.1 Osoby bydlící v bytě bez právního důvodu 8.2.2 Osoby v nezákonně obsazené budově	a b
		8.3 Nezákonné obsazení pozemku	Nezákonné obsazení pozemku	8.3.1 Osoby na nezákonně obsazeném pozemku (zahradkářské kolonie, zemnice)	b
	9 Osoby ohrožené vystěhováním	9.1 Výpověď z nájemního bytu	Výpověď z nájemního bytu	9.1.1 Osoby, které dostaly výpověď z nájemního bytu	a
		9.2 Ztráta vlastnictví bytu	Ztráta vlastnictví bytu	9.2.1 Osoby ohrožené vystěhováním z vlastního bytu	a
	10 Osoby ohrožené domácím násilím	10.1 Policejně zaznamenané domácí násilí	Případy, kdy policie zasáhla k zajištění bezpečí oběti domácího násilí	10.1.1 Osoby ohrožené domácím násilím – policejně zaznamenané případy - oběti	a
NEVYHOVUJÍCÍ BYDLENÍ	11 Osoby žijící v provizorních a v neobvyklých stavbách	11.1 Mobilní obydlí	Mobilní obydlí, které není určeno pro obvyklé bydlení	11.1.1 Osoby žijící v mobilním obydlí, např. maringotka, karavan, hausbót (nemají jinou možnost bydlení)	a
		11.2 Neobvyklá stavba	Nouzový přístřešek, bouda, chatrč, barák	11.2.1 Osoby žijící v budově, která není určena k bydlení, např. osoby žijící na pracovišti, v zahradních chatkách se souhlasem majitele	a
		11.3 Provizorní stavby	Provizorní stavby	11.3.1 Osoby žijící v provizorních stavbách nebo v budovách např. bez kolaudace	a
	12 Osoby žijící v nevhodném bydlení	12.1 Obydlené neobyvatelné byty	Bydlení v objektu označeném podle národní legislativy jako nevhodné k bydlení	12.1.1 Osoby žijící v nevhodném objektu – obydlí se stalo nezpůsobilým k obývání (dříve mohlo být obyvatelné)	a
	13 Osoby žijící v přelidněném bytě	13.1 Nejvyšší národní norma definující přelidnění	Definované jako překračující nejvyšší normu podle rozměru nebo počtu místností	13.1.1 Osoby žijící v přelidněných bytech	a
*Použité zkratky v posledním sloupci – Stupeň ohrožení: a – ohrožené osoby, b – bezdomovci					

Tabulka č. 1 – ETHOS (evropská typologie bezdomovectví a vyloučení z bydlení v prostředí ČR)

3 Vstup do systému sociálního bydlení

Vstup do systému sociálního bydlení je dobrovolný a vstoupit do něj mohou pouze ti klienti, kteří budou ochotni změnit svojí nepříznivou sociální situaci. To se projeví především aktivní spoluprací se sociálním pracovníkem, který bude domácnost pravidelně navštěvovat, kontrolovat a poskytovat podporu a intenzivní sociální práci. Sociální bydlení nesmí znamenat jen „ubytování“. Bude to proces, kdy osoba v bytě bude mít zájem učit se základním návykům a dovednostem, posilovat svoje kompetence apod.

4 První kontakt mezi klientem a sociálním pracovníkem

První schůzka probíhá osobně na Magistrátě města Chomutova, Odboru sociálních věcí, Oddělení terénní sociální práce. Žadatel o sociální byt je přesně informován o tom, co je sociální bydlení, pro koho je bydlení určeno a jak funguje systém vybírání vhodných uchazečů. Žádost o byt vyplňuje terénní

sociální pracovníce spolu se žadatelem. Během jednání je poskytnuto základní poradenství ohledně současné situace uchazeče, který je poučen o dalších možnostech řešení nepříznivé bytové situace. Před podáním žádosti o sociální byt je klient informován o podmínce spolupráce se sociálním pracovníkem.

4.1 Podmínka spolupráce se sociálním pracovníkem

Osobám, které splní daná kritéria, vznikne právo na podporu při vyřešení své bytové nouze. Toto právo bude v praxi realizováno pomocí nástrojů sociální politiky (sociální služby, sociální práce a sociální dávky) a nástrojů sociálního bydlení. S poskytnutím sociálního bydlení v sociálním bytě pak bude spojena podmínka spolupráce se sociálním pracovníkem.

5 Sociální šetření

Sociální šetření je jednou z metod sociální práce, jejímž obecným cílem je seznámení se s přirozeným prostředím rodiny/jedince a získání informací o životní situaci. Sociální šetření se provádí v rámci zjištění skutečností zájemce o sociální bydlení. Sociální šetření se uskutečňuje v jeho přirozeném prostředí (domácnosti, sociální službě, ulice, ubytovna apod.) Sociální šetření slouží jako jeden z nástrojů pro vyhodnocení bytové nouze za účelem poskytnutí podpory v oblasti bydlení.

Sociální šetření je provedeno v místě skutečného pobytu žadatele/žadatelky. V rámci šetření bude projednávána jeho/její komplexní situace. Budou konkretizovány problematické oblasti v souvislosti s bydlením a budou také zaznamenány a zohledněny důležité zjištěné poznatky o žadateli/ce a dalších osobách (např. zdravotní stav apod.).

Sociální šetření není prováděno pouze při vyhodnocování žádosti o sociální byt, ale je vykonáváno sociálními pracovníky i během pilotáže, kde už není posuzováno, zda má zájemce nárok na sociální bydlení či nikoliv, ale posuzují se individuální potřeby každého člověka.

5.1 Příprava na sociální šetření

Příprava je součástí sociální práce jak se zájemcem o sociální byt, tak s uživatelem sociálního bytu. Před samotným šetřením je nutné, aby si sociální pracovník získal prvotní informace o životní situaci daného klienta. Podle zjištěných informací při prvním rozhovoru s klientem a z informací uvedených v žádosti o sociální byt je důležité, aby si sociální pracovník vytvořil předběžnou představu o realizaci sociálního šetření (např. aby sociální pracovník nechodil na šetření sám/sama, ale vždy s dalším sociálním pracovníkem z důvodu bezpečí).

Přípravou také rozumíme:

- Studium spisové dokumentace.
- Sjednání termínu sociálního šetření.

V průběhu sociálního šetření si sociální pracovník zaznamenává zjištěné skutečnosti viz záznam ze sociálního šetření, který je přílohou č. 3 této metodiky.

6 Systém hodnocení žádosti o sociální byt

- 1) Žádosti jsou vyplňovány společně se sociálními pracovníci SB přímo na Magistrátu města Chomutova (zejména z důvodů čitelnosti údajů, které je třeba poté obdovovat a také proto, aby byla žádost pro každého srozumitelná – je poměrně obsáhlá. Také jako prvotní krok a projev zájmu ze strany žadatele/ky). Každá přijatá žádost, bude zaevidována, zhodnocena a obdována.
- 2) **Když žadatel/ka skutečně bydlí v Chomutově (případně v okolních obcích spadajících do správního obvodu obce s rozšířenou působností) a zároveň dojde k naplnění podmínky disponibilních příjmů nebo bytové nouze, bude provedeno sociální šetření.**
- 3) Pokud nebudou výše uvedené podmínky splněny, dále již žádost nebude posuzována, o čemž bude žadatel/ka informován/a – nevznikne nárok na SB.
- 4) Provedeno sociální šetření.
- 5) Celkovým výstupem ze sociálního šetření je kromě zprávy ze šetření a získání dalších bodů a slovní vyjádření sociální pracovnice/pracovníka formou doporučení (velmi doporučuji/ doporučuji/ lze schválit/ nedoporučuji). Toto stanovisko má však pro komisi, která bude o přidělování SB rozhodovat, pouze doporučující charakter. Stejně tak i získané body, které poslouží Hodnotící komisi k potřebnému přehledu potřebnosti jednotlivých žadatelů.

6.1 Hodnotící komise

Komise obdrží anonymní kazuistiky ze sociálního šetření. Na základě závěrů ze šetření je hlavním úkolem komise rozhodovat o finálním stanovisku přidělení sociálního bytu. Komise sociálního bydlení je složena ze zástupců Chomutovské bytové a.s., zástupců odboru sociálních věcí, oddělení terénní sociální práce, zástupce neziskové organizace, zástupce ZSMCH, zástupce SOS Chomutov.

Hodnotící komise je svolaná na začátku pilotáže, kdy se přiděluje všech 10 sociálních bytů, poté bude svolána v případě potřeby (to znamená, když potencionální nájemník opustí sociální byt, dle evidovaných žádostí vznikne nárok na sociální byt dalšímu žadateli, o kterém komise rozhodne). Komisi vždy svolává garant lokální Koncepce sociálního bydlení na základě zakázky od sociálních pracovníků sociálního bydlení.

7 Principy Housing First

Mezi nové přístupy patří „Housing First“, neboli Bydlení především. Jedná se o inovativní metodu ukončování bezdomovectví. Kromě poskytnutí bytu jako odrazového můstku pro další práci si metoda zakládá na vysoce individualizované flexibilní a komplexní podpoře.

Princip č. 1: Okamžitý přístup k bydlení – v praxi to znamená možnost výběru velikosti bytu, což zvyšuje šanci, že si klient byt udrží. Každý může bydlet samostatně, když se mu poskytne adekvátní a flexibilní podpora, dle individuálních potřeb. Housing First uživatelům poskytuje podporu ve standardních bytech dle jejich potřeb a preferencí.

Princip č. 2: Klientova volba a sebeurčení – po nastěhování do sociálního bytu podporujeme klienty při vybavování bytu. Během sociálního šetření si sociální pracovník ověří, co si klient zvládne opatřit sám a co ne. Také volba v dalších aspektech spolupráce (např. si klient zvolí, co chce řešit v rámci individuálního plánování podpory, kde má probíhat podpora – v bytě či na jiném místě apod.)

Princip č. 3: Zaměření na zotavení se – na klienty nespěcháme.

Princip č. 4: Individualizovaná a na člověka zaměřená podpora – flexibilita podpory, na některé věci potřebují více času, používáme metodu motivačních rozhovorů.

Princip č. 5: Integrace do komunity a společnosti – od začátku programu vytváříme pro sebe i pro klienty podpůrnou síť.

8 Přímá podpora sociálního pracovníka

Sociální pracovník bude pořádat pravidelná osobní setkání přímo v místě bydliště klienta, během kterých se zaměří na přímou podporu:

- **Pravidelné monitorování bytové situace každého klienta** – sociální pracovník bude sledovat současné a potencionální problémy s udržení bydlení.
- **Ujištění, že vztahy se sousedy jsou v pořádku** – sociální pracovník se bude ujišťovat, že klienti jsou spokojeni se sousedy a naopak, popřípadě může pomoci při řešení případných sporů, problémů, nedorozumění.
- **Praktické rady a asistence v zajištění adekvátního bydlení** – sociální pracovník bude klientovi nápomocen při zařizování nábytku, se zajištěním dostatečného vybavení, bude kontrolovat správné připojení a dodávku vody a elektřiny, bude nápomocný při nenadálých problémech s bytem a oprav.
- **Pomoc s rozpočtem** – sociální pracovník bude kontrolovat výdaje klientů tak, aby zajistili zaplacení nájmu či podílu na něm, bude provádět poradenství v oblasti financí, jakým způsobem má klient zacházet s financemi, bude poskytovat podporu v oblasti sociální politiky, tj. v souvislosti s žádostmi o sociální dávky, na které mají klienti nárok.
- **Programy prevence ztráty bydlení** – sociální pracovník bude poskytovat poradenství týkající se dluhové problematiky, pomoci s jednáním s pronajímateli a úřady, možnosti využití institutu zvláštního příjemce, sestavení splátkového kalendáře nebo motivační rozhovor zaměřený na klienta a pravidelnou úhradu měsíčního nájmu, pomoc s financemi (např. když klient neví, na jakou dávku mu vzniká nárok, kde si může o dávku požádat).
- **Sociální pracovník bude rozlišovat kompetence klienta, které povedou k samostatnému bydlení** – motivace klienta ke změně je míněno jednak navyšování sociálních kompetencí k bydlení, podpora ekonomického a ekologického životního stylu (hospodárny styl života, omezení plýtvání).
- **Doprovod klienta** – sociální pracovník může klientovi poskytnout asistenci při vyřizování na úřadech, při podávání žádosti na ÚP apod.
- **Sociální pracovník poskytne poradenství v oblasti bydlení** – jaké má klient práva, jak má správně užívat byt, jak má dodržovat podmínky a pravidla nájemní smlouvy – např. rušení nočního klidu atd., dodržovat ohlašovací povinnost – pokud se například do bytu nastěhuje další člen.
- **Zprostředkování kontaktů na jiné návazné služby** – při mapování situace klienta může sociální pracovník zjistit specifické potřeby, sociální pracovník může klientovi doporučit nebo zprostředkovat např. sociální služby či další návazné služby dle potřeby – např. dluhová poradna, poradenství atd.
- **Individuální plánování s klientem.**

9 Udržení sociálního bytu jeho nájemci

Sociální pracovník by měl podporovat klienta v tom, aby si udržel bydlení, tzn.:

- 1) *Plnění finančních závazků* – pravidelné placení nájmu a služeb spojených s bydlením.
- 2) *Plnění povinností řádného užívání bytu bez poškození* – běžná údržba a drobné opravy.
- 3) *Dodržování pravidel soužití v domě* – zejména domovních řádů a dalších obvykle vyžadovaných pravidel.

9.1 Zvýšení příjmů domácností

Po nastěhování klienta do sociálního bytu bude zapotřebí, aby sociální pracovník zjistil, na co vše má klient nárok. Jedná se tedy o zvýšení příjmů domácnosti, kterého lze dosáhnout těmito způsoby:

- Mobilizace neformálních zdrojů podpory.
- Uplatnění nároků v rámci sociálního systému.

9.1.1 Mobilizace neformálních zdrojů podpory

O takovou mobilizaci je vhodné se pokusit tehdy, pokud:

- Klient již čerpá nějakou z dávek na bydlení.

Je na sociálním pracovníkovi, aby tyto informace zjistil a posoudil. Dále bude postupovat následovně:

- Pomůže klientovi odhadnout, kolik peněz celkem z dalších zdrojů potřebuje (na základě stanovení optimálního reziduálního příjmu).
- Doplňujícími otázkami ověří existenci neformálních zdrojů (zda s klientem).

9.1.2 Uplatnění nároků v rámci systému sociálního bydlení

Takovými nároky mohou být všechny, které umožňují dlouhodobé zvýšení příjmů domácnosti, alespoň tím způsobem, že pokryjí náklady, které sice s náklady na bydlení přímo nesouvisí, ale pokryjí alespoň náklady spojené s dalšími životními potřebami.

Mezi takové nároky patří:

- Dávky státní sociální podpory (přídavek na dítě, rodičovský příspěvek, příspěvek na bydlení).
- Dávky hmotné nouze (příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení).
- Dávky důchodového pojištění (starobní, včetně tzv. předčasného starobního důchodu, invalidní, případně vdovský, vdovecký a sirotčí).
- Dávky podmíněné nepříznivým zdravotním stavem (příspěvek na mobilitu, příspěvek na zvláštní pomůcku, příspěvek na péči, průkaz osoby se zdravotním postižením).

Určení, na jakou dávku má uživatel sociálního bydlení nárok vyplývá z posouzení životní situace klienta.

9.1.3 Sociální pracovník

- Sdělí klientovi seznam dávek, na které by mohl mít nárok.
- Seznámí klienta, jakým způsobem si zažádá/ se bude žádat o danou dávku.
- Seznámí klienta s formulářem žádosti o konkrétní dávku.
- Sdělí klientovi informace o tom, jaké dokumenty jsou potřebné doložit k formuláři o dávku tak, aby klientovi vznikl nárok.

10 Kompetence

Zde je zapotřebí, aby sociální pracovník při výkonu své sociální práce posiloval kompetence uživatele sociálního bytu tak, aby postupně klesala míra podpory ze strany sociálního pracovníka ke klientovi. Hlavním cílem je, aby si klient udržel stále bydlení a s tím dodržoval pravidelné povinnosti, které se k bydlení vztahují (např. pravidelná úhrada měsíčního nájmu).

Posílení kompetencí spojených s bydlením:

- 1) *Podpora při plnění povinností hradit náklady na bydlení* – pomoc při zajištění adekvátních dávek, zajištění připojení energií, provádění pravidelných úhrad.
- 2) *Podpora při zajišťování příjmů domácnosti* – podmínky k legální placené práci, zprostředkování programů aktivní politiky zaměstnanosti, pomoc při zajištění pohledávek klienta, řešení dluhů a exekucí.
- 3) *Podpora v řešení technických závad* – v bytě a asistence při vyřizování/sjednávání oprav.
- 4) *Podpora při hospodaření a péči o domácnost* – využívání vybavení a zařízení bytu tak, aby klientům sloužilo dle potřeb a nedocházelo k jejich poškození.
- 5) *Obhajoba jejich práv a zájmů* – pokud jsou v naplňování svých potřeb omezováni také přístupem různých subjektů a diskriminací, nejčastěji na trhu s bydlením a na trhu práce.

Priority podpory v bydlení:

- 1) *Dovednosti potřebné k zacházení s vybavením a zařízením bytu dostačující klientovi k tomu, aby zařízení bylo funkční* – v praxi to bude znamenat, že uživatel sociálního bytu dokáže nakládat se spotřebiči, technikou a dalšími součástmi bytu tak, že nedochází k jejich ničení, v případě závady ji dokáže řešit.
- 2) *Hygienické podmínky v bytě nezpůsobují rizika pro soužití v domě* – to znamená, že klient dokáže předcházet nebo řešit již vzniklé události související s výskytem různých zdrojů nákazy.
- 3) *Podmínky běžného sousedského soužití* – členové domácnosti nenarušují svým chováním podmínky sousedského soužití. V bydlení by nároky na sousedské soužití neměly přesahovat běžné požadavky na chování, které je obvyklé a v rámci *sousedských* vztahů tolerované. Klient se dokáže vyhnout přestupkům proti občanskému soužití, příp. je dokáže konstruktivně a smírně řešit.
- 4) *Úhrady spojené s bydlením jsou pravidelně placeny, nebo klient dokáže sám, nebo za pomoci sociálního pracovníka vyjednat jejich odklad, aniž by to ohrožovalo jeho setrvání v bytě.*

Podpora v průběhu bydlení bude u každého uživatele sociálního bytu individuální po různě dlouhou dobu a v různé intenzitě.

10.1 Podpora klienta při zajištění vybavení domácnosti

Pro podporu klientů, kteří nevládní žádné vybavení domácnosti byla založena tzv. „tichá sbírka“. Sbírcce předcházet průzkum potřeb u nových potenciálních uživatelů. Sociální pracovník má k dispozici seznam věcí, který byl vytvořen spolu s uživatelem sociálního bytu. Podle seznamu může pracovník využít získané vybavení.

11 Individuální plánování

Součástí sociální práce s klientem je individuální plánování vedoucí primárně k udržení bydlení a postupnému získání kompetencí k samostatnému bydlení, ve kterém nebude nutná a potřebná

podpora sociálního pracovníka. Základem je individuální přístup vycházející z potřeb klienta, jeho možností, silných stránek apod.

Je základním prvkem plánování průběhu řešení daného problému s klientem. Na základě individuálních potřeb každého uživatele vykazujeme určitou míru podpory a péče. Klientovi je vysvětleno, co mu má sociální práce přinést a jak má zlepšit jeho životní situaci, k čemuž je zapotřebí sestavení individuálního plánu.

Individuální plán je nástroj práce s klientem, kdy základem je stanovení dlouhodobého cíle a za pomoci jednotlivých zaznamenaných kroků a opatření (tzv. krátkodobých cílů), dochází v určitém časovém období k dosažení toho hlavního dlouhodobého cíle. Krátkodobé cíle musí mít obecnou povahu např. přistoupit na dohodu splátkového kalendáře, a ne dosáhnout bezdlužnost. Dlouhodobé cíle musí být reálné např. udržení si bydlení. K tomuto cíli vedou splněné krátkodobé cíle a úkoly, které klient mohl v průběhu spolupráce dosáhnout. Sestavení prvního individuálního plánu proběhne nejpozději do 3 měsíců od nastěhování klienta do sociálního bytu.

11.1 Kritéria individuálního plánu

- Individuální plán je **smysluplný**, jelikož vychází z osobních cílů klienta.
- Individuální plán je **účelný**, jelikož směřuje k řešení nepříznivé sociální situace klienta.
- Individuální plán je **dosažitelný**, jelikož vychází z možností, schopností a dovedností klienta a obsahuje dosažitelné a přiměřené cíle.
- Individuální plán je **strukturovaný**, jelikož je rozfázován do jednotlivých kroků a časových úseků, aby byl pro klienta snadněji splnitelný.
- Individuální plán je **flexibilní**, jelikož se mění dle aktuální situace klienta.
- Individuální plán je **měřitelný**, jelikož je sestaven takovým způsobem, aby sociální pracovník s klientem mohl jasně vyhodnotit, zda byl, nebo nebyl naplněn cíl.

Sociální pracovník zjišťuje celkovou sociální situaci klienta. Hlavním úkolem je zjistit co nejvíce informací a témat k další spolupráci a nezaměřovat individuální plán pouze na aktuálních problémech klienta.

12 Spisová dokumentace

Sociální pracovník je povinen vést Standardizovaný záznam. Součástí spisové dokumentace, kterou si povinně na každého uživatele sociálního bytu povede sociální pracovník, bude:

- Podaná žádost o sociální byt.
- Nájemní smlouva.
- Dohoda o výkonu sociální práce.
- Standardizovaný záznam.
- Monitorovací list podpořené osoby.
- Jednotlivé záznamy ze všech sociálních šetření, popřípadě záznamy z telefonického jednání.
- Obsah spisu.

Spisové dokumentace klientů jsou vedeny jak v písemné, tak v elektronické podobě a jsou zabezpečeny proti neoprávněnému nahlížení. Spisová dokumentace v písemné podobě je v době, kdy s nimi není pracováno, uložena do uzamykatelné skříně. Sociální pracovníci jsou povinni zachovávat mlčenlivost o údajích týkajících se osob, kterým je služba poskytována.

Záznam obsahuje:

- kdy proběhlo sociální šetření /osobní jednání na úřadě /telefonní záznam,
- obsah jednání,
- s kým sociální pracovník jednal,
- kroky v případě klienta,
- podpis pracovníka, který šetření a zápis provedl, zakládá se do spisu v časovém sledu.

Záznam pořizuje sociální pracovník, který po vykonání sociálního šetření uvede veškeré informace, které byly předmětem jednání.

13 Ukončení spolupráce s uživatelem sociálního bytu

S klientem, který vstoupí do systému sociálního bydlení a stane se uživatelem sociálního bytu bude ukončena spolupráce na základě:

- Neplnění povinností, které vyplývají z nájemní smlouvy.
- Nespolečné se sociálním pracovníkem podle podepsané dohody o výkonu sociální práce.

Pokud nastane situace, že klient bude nucen opustit sociální byt a bude chtít svojí nepříznivou sociální situaci řešit pracovník mu předá kontakt na terénní sociální pracovníci oddělení terénní sociální práce.

Spolupráce s klientem může také být ukončena v pozitivním slova smyslu a to jestliže:

- Cíl spolupráce je naplněn.
- Klient porozuměl tomu, co mu pomohlo zbavit se problému a umí tyto postupy opakovat kdykoliv potřebuje.
- Klient si najde vhodnější bydlení a opustí sociální byt.

14 Přílohy:

14.1 Příloha č. 1: Dohoda o výkonu sociální práce

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Projekt je spolufinancován z Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost

Magistrát města Chomutova
Odbor sociálních věcí
Oddělení terénní sociální práce

DOHODA O VÝKONU SOCIÁLNÍ PRÁCE

v rámci projektu

Pilotní ověření implementace systému sociálního bydlení na lokální úrovni v Chomutově

Dohoda se uzavírá mezi

..... (dále jen klient)

a

Statutárním městem Chomutov, zastoupeným

..... (vedoucí odboru sociálních věcí)

Klient bude spolupracovat se sociálními pracovníky sociálního bydlení oddělení terénní sociální práce při zabydlování a při užívání sociálního bytu (dále jen sociální pracovníci) s dlouhodobým cílem zajistit stabilní a kvalitní bydlení klienta a předcházet rizikům ztráty bydlení.

Rozsah a způsob spolupráce se vyhodnocuje a přehodnocuje v průběhu výkonu sociální práce.

Výkon sociální práce v rozsahu této dohody je bezplatný, probíhá standardně v domácnosti klienta formou pravidelných týdenních schůzek.

Dohoda se uzavírá na dobu, kdy bude klient bydlet v sociálním bytě.

Pravidla spolupráce

Zásada mlčenlivosti a důvěrnosti

Sociální práce v rozsahu této dohody je bezplatná a dobrovolná.

Podpora samostatnosti klienta a vedení k odpovědnému přístupu k životu.

Zachovávání nezaujatého a spravedlivého přístupu ke klientům.

Respekt ke klientovi jako k rovnocennému partnerovi.

Zachovávání individuálního přístupu – ke každému klientovi na základě jeho osobních potřeb.

Při spolupráci se sociálními pracovníky má klient:

Právo se samostatně rozhodnout v řešení své situace.

- Klient sám dle poskytnutého odborného poradenství sociálních pracovníků rozhodne, jak chce svou situaci řešit.

Právo na poskytnutí odborné služby

- Sociální pracovníci poskytnou odborné poradenství.

Právo na důstojné a partnerské zacházení.

Právo na důvěrnost sdělených informací, respektování soukromí.

Právo nahlížet do dokumentace týkající se spolupráce.

- Do metodiky práce a záznamů o spolupráci, případně dalších zpráv týkající se spolupráce.

Právo vyjádřit nesouhlas s jednáním sociálních pracovníků, právo podat si stížnost.

- Nesouhlasit s navrženým postupem spolupráce, nebo si na průběh spolupráce stěžovat. Poučení o způsobu podání stížnosti je součástí jednání o této dohodě.

Právo na zprostředkování pomoci u jiných institucí či odborníků.

Sociální pracovníci od klienta budou očekávat:

Aktivní zapojení do řešení problému –podílet se na řešení tíživé situace. Navrhovat postup řešení, umožnit pravidelný přístup do domácnosti a plnit své úkoly dle nastaveného plánu.

Odpovědnost za svá rozhodnutí nese klient sám – sociální pracovníci budou klienta podporovat při řešení nesnadné situace. Nepřebírají však za něj ani za jeho život odpovědnost.

Podávání pravdivých a úplných informací – potřebných k naplnění uvedeného dlouhodobého cíle.

Ukončení spolupráce:

K ukončení poskytování sociální práce může dojít v těchto případech:

- **Společný cíl je naplněn** – klient již nevyžaduje další podporu.
- **Vypovězením dohody z Vaší strany.**

Důvody pro přerušování spolupráce:

- Pokud bude klient pod vlivem omamných látek nebo bude agresivní (řešení bude přeloženo na jiný den).

UZAVŘENÍ DOHODY

Svým podpisem klient stvrzuje, že byl seznámen se svými právy, povinnostmi, možnostmi podat stížnost, s termínovaností dohody, ochrannou osobních údajů a vyjadřuje svůj souhlas.

Tato dohoda byla schválena usnesením Rady statutárního města Chomutova č. 074/18 ze dne 29. 1. 2018.

V Chomutově dne .....

.....

.....

Vedoucí sociálního odboru

Klient

14.2 Příloha č. 2: Žádost o sociální byt

číslo žádosti:
body; splňuje/nesplňuje:

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Projekt je spolufinancován z Evropského sociálního fondu
prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost

Magistrát města Chomutova
Odbor sociálních věcí
Oddělení terénní sociální práce

ŽÁDOST O SOCIÁLNÍ BYT

v rámci projektu

Pilotní ověření implementace systému sociálního bydlení na lokální úrovni v Chomutově

1. Žadatel/ka

Jméno, příjmení, titul: .....

Rodné příjmení: .....

Rodné číslo: .....

2. Narozen/a

Den, měsíc a rok: .....

Místo: .....

Stát: .....

3. Bydliště

Trvalý pobyt: .....

Skutečný pobyt: .....

4. Kontakt

Telefon: .....

E-mail: .....

Kontaktní osoba: .....

5. Státní příslušnost

- ČR

- Jiná: .....

(uvést název státu a č. průkazu o povolení pobytu cizinců v ČR
a dobu jeho platnosti)

6. Nejvyšší dosažené vzdělání:

.....

7. Rodinný stav:

svobodný/á
ženatý/vdaná
rozvedený/á
vdovec/vdova

8. Do bytu se budu stěhovat:

Sám/a

S manželem/manželkou/druhem/družkou:

.....

(jméno, příjmení, datum narození)

S dětmi:

.....

.....

.....

.....

.....

(jméno, příjmení, datum narození)

S jinými osobami:

.....

.....

.....

.....

.....

(jméno, příjmení, datum narození, vztah k nájemci)

9. Mám zájem o pronájem bytu o velikosti (např. 1+1):

.....

10. Žadatel/ka je veden/a v evidenci uchazečů o zaměstnání Úřadu práce ČR:

.....

11. Příjmy žadatele/ky i dalších osob, které s ní/m budou bydlet a vést domácnost

(druh a výše) starobní/invalidní důchod, sociální dávky, příjem z pracovního poměru:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
.....
.....

12. Popis stávajícího bydlení

(uveďte prosím i velikost bytu či obývaného prostoru a případná časová omezení např. termín ukončení smlouvy o ubytování apod.)

- a) Jsem v ČR vlastníkem či spoluvlastníkem bytového či rodinného domu nebo bytu (nebo manžel/ka), který nemohu ze závažných důvodů užívat

Adresa domu/bytu, důvody:

.....
.....
.....
.....

- b) Jsem nájemcem bytu:

- v majetku Chomutovské bytové, a.s.
- v majetku Statutárního města Chomutova
- v majetku jiné obce
- družstevního
- v soukromém nájemním domě

V bytě o velikosti ....., je nájem sjednán: - na dobu určitou, tj. do: .....
- na dobu neurčitou.

- c) Nejsem nájemcem bytu:

- bydlím v podnájmu

.....
.....

- bydlím jako příslušník domácnosti v bytě (u koho, příbuzenský vztah)

.....
.....

- bydlím na ubytovně

.....
.....

- jiné bydlení

.....
.....

13. Současné bydlení je nevyhovující z těchto důvodů

(např. velikost, stav objektu, bez právního nároku, hrozící výpověď/vystěhování, prostředí ubytovny, vytápění, přelidněný byt, chybí vlastní koupelna či kuchyň aj.):

.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....

18. Poznámky a doplňující informace

(odůvodnění žádosti, či jiné podstatné informace, např. že díky SB může dojít ke sloučení rodiny, že je žadatel či některá z osob, která s ním bude bydlet a vést domácnost ohrožena domácím násilím nebo si jím prošla, opouští či opustila pěstounskou péči nebo dětskou instituci, ohrožená domácnost s dětmi, jednotlivec – student, samoživitel/ka, těhotná žena, osoba, která byla propuštěna z VTOS aj.):

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

19. Uvítal/a byste pomoc v některé z následujících oblastí?

sociální bydlení .....
dluhová problematika .....
podpora rodičovských kompetencí .....
podpora v přístupu na trh práce .....
jiné oblasti .....
.....

20. Beru na vědomí, že pokud mi bude přidělen sociální byt, budu spolupracovat se sociálními pracovníky/pracovníky Odboru sociálních věcí, Magistrátu města Chomutova.

21. Prohlašuji, že údaje v tomto formuláři jsou pravdivé.

Beru na vědomí, že jakoukoliv změnu skutečností uvedených v žádosti ohlásím do 8 dnů Magistrátu města Chomutova.

Beru na vědomí, že uvedu-li v žádosti nepravdivé údaje, nebo neoznámím-li změnu skutečností, budu ze seznamu žadatelů o byt bez zbytečného odkladu vyřazen.

22. Souhlas žadatele se zpracováním osobních údajů:

V souladu se zákonem č.101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, v platném znění, a zákonem č.133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech, v platném znění uděluji tímto statutárnímu městu Chomutov na dobu neurčitou svůj souhlas k elektronickému či jinému zpracování svých osobních údajů v souvislosti s řešením žádosti o byt, včetně využívání svého rodného čísla pro účely evidence a posouzení mé žádosti o byt a případného uzavření nájemní smlouvy.

V Chomutově dne .....
podpis žadatele

Je-li ve formuláři uvedeno více variant, zaškrtněte zvolenou variantu.
Číslo žádosti, počet bodů i to, zda žadatel/ka splňuje podmínky nároku na SB vyplňuje pouze pracovník Odboru sociálních věcí, Magistrátu města Chomutova.

14.3 Příloha č. 3: Záznam ze sociálního šetření

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Magistrát města Chomutova
Odbor sociálních věcí
Oddělení terénní sociální práce

Záznam sociálního šetření / Sociální záznam

ze dne ..... 2018/ z období .....

Klient/ka: jméno a příjmení, datum nar.

Manžel/ka: jméno, příjmení, datum nar.

Druh/Družka: jméno, příjmení, datum nar.

Děti: .....

.....

.....

Bydliště: .....

Samotný záznam – text

.....

Šetření provedla a zapsala: jméno a příjmení, sociální pracovnice sociálního bydlení

V Chomutově dne: 2018